

Pes či fena?

Mnoho zájemců zvažuje, zda si pořídí pejska nebo dá přednost fence. Rozhodla jsem se, že uvedu drobné rozdíly, které u psů a fen pozoruji, ať už já nebo majitelé našich odchovanců. Ovšem výjimka potvrzuje pravidlo a nemusí to platit vždy, za všech okolností a pro všechny jedince.

Plemeno border collie by mělo být povahově přátelské, kontaktní a zástupci plemene by se měli radovat z pohybu. Z tohoto důvodu by rozdíl mezi psem a fenou neměl být tak patrný, jako tomu může být u jiných plemen, kde typickým znakem pro plemeno může být třeba dominance a tvrdost.

V případě, že budoucí majitel zvolí fenku, měl by počítat s tím, že s háráním spojeno hned několik okolností, která ovlivňují nejenom samotného jedince, ale mají dopad i na majitele. Před samotným háráním začne fence vypadávat srst. Línání psů je dvakrát do roka a je spojené se změnou ročního období, u fen se připojuje i v období hárání. Fenka je zároveň ovlivněna i hormony, které se jí v tomto období začnou bouřit. U některé se to může projevit přecitlivělostí, nevrlostí a únavou. Hladina hormonů se bouří a v tomto období je majitel výrazně omezen na běžném fungování. Jít na obyčejnou procházku není lehký úkol, aby se k Vám v nestřeženém okamžiku nedostal nějaký pes a fenu Vám nenakryl. Ani na vlastní zahradu není možné fenku pustit v nejlepších dnech ke krytí. Během hárání se nesmíte účastnit výstav a dalších sportovních akcí. Zkoušky můžete absolvovat pouze v určitém omezení – nesmíte si před zkouškou na ploše, kde se budou zkoušky odehrávat zacvičit a samotnou zkoušku jdete jako poslední. Zároveň musíte počítat s tím, že výkon feny nemusí být tak dobrý jako normálně, jelikož nával hormonů může způsobit nenadálé změny v jejím výkonu.

Někdy se stává, že feny jsou náladové. Občas to přirovnávám k chování některých žen... Když nemají náladu, pak nikdo a nic s nimi nehne. Nemají potřebu komunikace a urazí se, pokud jim něco vyčtete, což má za následek, že zbytek dne s Vámi nemluví.

Fámou, která se nese mezi „nepejskaři“ je, že by fenka měla mít jednou za život štěňata. Tato mylná informace způsobuje, že si někdo pořídí fenku a ve své neznalosti ji nakryje. V lepším případě ji alespoň uchovní. V horším případě chová bez průkazu původu. S tímto tématem souvisí můj článek: Co ovlivňuje cenu štěněte? Kvalita či kvantita? Neznalostí chovu psů a daného plemene způsobí neznalý člověk mnoho problémů. Počínaje špatnou socializací zvířete, výběrem krycího psa či povahové problémy, které se v současné době objevují mezi border koliemi.

Pro milovníky pěkného trávníku u domu bych upozornila na jednu okolnost týkající se fen. Fena Vám při močení na zahradě vždy vypálí močí do trávníka velká rezatá kola, která zanechávají nehezky pohled.

Výhodou psů je to, že je oproti feně psychicky více vyrovnaný. Z osobní zkušenosti mohu potvrdit, že hárání feny v blízkosti psa nemůže být omluvou pro nestandardní chování a myšlení psa. I v této nastalé situaci musí každý pes plnit zadané povely svého pána a chovat se slušně. V tomto případě je to hlavně o dobré výchově psa. Musím říci, že mě osobně se nikdy nestalo, že by mi pes za nějakou háravou fenou utekl. Pes je povahově veselejší a s radostí čeká na každou legraci, kterou s ním budete dělat. S dětmi si velmi rád hraje a dovádí. Z tohoto pohledu by se mohlo zdát, že jsou fenky klidnější, ale jak jsem psala výše, je to spíše o náladovosti fen.

Pes vylínává dvakrát do roka-vždy na zimu a potom na léto. Od některých svých majitelů vím, že pokud mají psa v bytě, tak mu srst zůstává celoročně bez větších změn, protože se nemusí přizpůsobovat počasí (v bytě je i v zimě teplo).

Ve výcviku je pes odolnější na náročné situace. Z tohoto důvodu se psi častěji používají jako asistenční, vodící či pro práci při canisterapii. Pro svého pánečka by psi udělali cokoliv. Když majiteli ujedou nervy s výrazem ve tváři „tak to sis pomohl“, tak se usmějí a jede se dál. Hlavně se se psem nemusíte omezovat ve sportovních či výstavních aktivitách. Pes vždy dobře reprezentuje svým vzhledem.

Ze své vlastní zkušenosti také majitelům doporučuji, že pokud nechtějí pejska či fenku na chov, aby zvážili možnost kastrace. Fenka se již nebude hárat a vy předejdete možnosti onemocnění nádorem mléčné žlázy. Kastrovaný pes je ještě více pohodový a bez náznaku jakéhokoliv řešení při seskání s hárající fenou. Obě dvě pohlaví pak zároveň neřeší po kastraci v takové míře své dominantní postavení a prosazování se ve smečce. Sama nechávám jedince nevhodné do chovu nebo ty po ukončení jejich chovnosti kastrovat a mám s tím dobré zkušenosti.

Je ovšem důležité dbát především o dobrou výchovu každého psiho svěřence. I sebelépe socializovaný pes či fena se nechají zkazit špatnou vedením a nevhodnou výchovou. Je proto nesmírně důležité, aby majitel psa byl za každých okolností pečlivý a důsledný ve výchově a to od samého počátku. Border collie je velice vnímavá a učenlivá. Všechno to, co jim jednou povolíte či ve výcviku pokazíte, se špatně napравuje. Pečlivě vybírejte, s kým budete ve výcviku spolupracovat a komu svého psa svěřujete nejen na výcvik, ale i na příležitostné hlídání v případě vaší dovolené. I nevhodný přístup ke psovi třeba i na několik dní může mít velký negativní vliv i pro jeho další vývoj.

Mgr. Petra Novotná

JEFFIJA

border collies

www.jeffija.cz